

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра теорії та історії світової літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Васько Р. В.

(підпис)

« » _____ 2022 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Діалог культур у сучасній літературі»

напрямок підготовки доктор філософії

галузь знань 03 Гуманітарні науки

спеціальність 035 Філологія

освітньо-наукова програма Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство

статус дисципліни _____ вибіркова

Форма навчання денна, вечірня, заочна

Навчальний рік 2022 – 2023

Семестр 2

Кількість кредитів ЄКТС 3

Мова навчання українська

Форма підсумкового контролю залік

КИЇВ – 2022

Розробник (и): доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри теорії та історії світової літератури Павленко Юлія Юхимівна

1. Мета вивчення дисципліни:

Мета навчальної дисципліни «Діалог культур у сучасній літературі» полягає у формуванні компетентності комплексного аналізу художнього тексту франкомовної літератури, поглиблення знання з історії та теорії літератури.

2. Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану)

3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі:
лекції – 20 год.

семінарські заняття – год.

практичні заняття – 10 год.

консультації – год.

самостійна робота – 60 год.

Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану заочної форми навчання)

3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі:

лекції – 6 год.

семінарські заняття – - год.

практичні заняття – 4 год .

консультації – - год.

самостійна робота – 80 год

3. Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни:

3.1. Знати: основні літературознавчі терміни та поняття, аналізувати художні тексти з позиції літературознавства.

3.2. Вміти: оперувати теоретико-літературним інструментарієм для осмислення художньо-естетичних фактів і явищ; здійснювати літературно-філософські, літературно-історичні, літературно-психологічні, текстологічні дослідження. ефективно, раціонально і творчо використовувати літературознавчі знання і філологічні уміння для вирішення професійних завдань, обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного літературного матеріалу.

3.3. Володіти елементарними навичками літературознавчого аналізу тексту, інтерпретаційними стратегіями читання художніх текстів.

4.Анотація навчальної дисципліни: предметом вивчення навчальної дисципліни є діалог культур у сучасній літературі. Зміст навчальної дисципліни розкривається в одному змістовому модулі, що охоплює історію діалогу Заходу та Сходу у вимірі літератури, новітні тенденції початку ХХІ ст., зокрема, мультикультуралізм, транскультуралізм, концепт ідентичності в сучасній літературі.

Система оцінювання результатів навчання (критерії оцінювання результатів навчання та засоби діагностики навчальних досягнень аспірантів)

форми та критерії оцінювання :

семестрове оцінювання:

1. поточний контроль;

2.самостійна робота;

3. індивідуальний проект

- підсумкове оцінювання _____ **залік** _____

(іспит / диференційований залік / залік)

умови допуску до заліку:

- позитивні результати за усні відповіді на практичних заняттях;
- відвідування лекцій;
- самостійна робота, оцінена позитивно;
- модульна контрольна робота, оцінена позитивно.

Організація оцінювання (обов'язково зазначається порядок організації передбачених робочою програмою навчальної дисципліни форм оцінювання із зазначенням орієнтовного графіка оцінювання):

Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності студента	Максимальна кількість балів
Передбачений підсумковий контроль – залік	<ul style="list-style-type: none">• Самостійна навчальна робота студента• Модульна контрольна робота (МКР)	50 50

Критерії оцінювання самостійної письмової роботи

42 - 50	<ul style="list-style-type: none">• Повне розкриття теми, що засвідчує високий рівень осмислення відповідного художнього та теоретичного матеріалів;• самостійність мислення;• логічний, аргументований та грамотний виклад;
----------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> • належне оформлення роботи; • вчасне подання роботи (пізніше подання роботи допускається у випадку хвороби. Копія довідки здається разом з самостійною роботою).
31 - 40	<ul style="list-style-type: none"> • Розкриття теми, що засвідчує належний рівень осмислення відповідного художнього та теоретичного матеріалів. Допускаються певні неточності; • логічний, аргументований та грамотний виклад. Допускаються певні неточності; • належне оформлення роботи; • вчасне подання роботи (пізніше подання роботи допускається у випадку хвороби. Копія довідки здається разом з самостійною роботою).
21- 30	<ul style="list-style-type: none"> • Часткове розкриття теми; • домінування реферативної інформації та цитат над самостійним аналізом художнього тексту; • нелогічний та неграмотний виклад; • некоректне оформлення; • вчасне подання роботи (пізніше подання роботи допускається у випадку хвороби. Копія довідки здається разом з самостійною роботою).
10 - 20	<ul style="list-style-type: none"> • Нерозкриття теми з урахуванням відповідного художнього та теоретичного матеріалів; • несамостійне виконання роботи (списування у колег, з інтернету, підручників тощо); • невчасне подання роботи без поважної причини, засвідченої офіційною довідкою.
0 балів	Самостійну роботу не подано.

Самостійна письмова робота

Завдання:

Спираючись на лекційний матеріал та запропоновані теоретичні джерела, здійснити художній текст, в якому переплетені різні культурні коди - літературознавчу інтерпретацію художнього тексту в контексті транскультурності.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

“Відмінно” 50 балів	<ul style="list-style-type: none">• Вичерпна відповідь на запитання про історичний вектор діалогу культур в літературі;• вміння аналізувати художній текст або його фрагмент, враховуючи особливості накладання культурних полів.• визначення жанрової природи та поетикальних особливостей поданого художнього тексту;• оперування відповідними літературознавчими термінами та поняттями;• змістовний, аргументований та грамотний виклад;• самостійність виконання.
“Добре” 40 балів	<ul style="list-style-type: none">• Знання історичного вектору діалогу культур в літературі; ґрунтовна відповідь. Допускаються певні несуттєві помилки;• вміння аналізувати художній текст або його фрагмент, враховуючи особливості рівня оповіді. Допускаються певні несуттєві помилки;• визначення жанрової природи та поетикальних особливостей поданого художнього тексту. Допускаються певні несуттєві помилки;• оперування відповідними літературознавчими термінами та поняттями;• змістовний, аргументований та грамотний виклад;• самостійність виконання.
“Задовільно” 30 балів	<ul style="list-style-type: none">• Часткова відповідь на питання про історичний вектор діалогу культур в літературі;• поверховий аналіз художнього тексту або його фрагменту з недостатнім висвітленням культурних кодів;

	<ul style="list-style-type: none"> • визначення жанрової природи поданого тексту; • часткове оперування відповідними літературознавчими термінами та поняттями; • самостійність виконання.
<p>“Незадовільно”</p> <p>20 балів</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Незнання особливостей діалогу Сходу та Заходу в художніх текстів; • відсутність відповіді або неправильна відповідь; • відсутній або неправильний аналіз художнього тексту; • відсутність або неправильне визначення жанрової природи поданого тексту; • несамотійність виконання (списування).
0 балів	неявка на МКР або відповідь на завдання МКР відсутня

Залік

Відмітка про залік у національній шкалі («зараховано», «не зараховано») та оцінка в шкалі ЄКТС виставляється на підставі семестрового рейтингового бала студента таким чином:

90 – 100 балів – А

82 – 89 балів – В

75 – 81 бал – С

66 – 74 бали – D

60 – 65 бали – E

59 балів і нижче – FX.

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал **60 і вище**, отримують відмітку про залік «**зараховано**» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал **59 і нижче**, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється відмітка про залік «**зараховано**» в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – **Е** та бал **60**. Якщо студент під час заліку отримав відмітку про залік «**не зараховано**», то йому в залікову відомість виставляється відмітка про залік «**не зараховано**» в національній шкалі, оцінка **FX** – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

Критерії оцінювання знань та вмінь студента під час заліку

“Зараховано”	<ul style="list-style-type: none">• Уміння аналізувати художній текст або його фрагмент, висвітлюючи діалог культур. Допускаються певні несуттєві помилки;• визначення жанрової природи поданого тексту;• часткове оперування відповідними літературознавчими термінами та поняттями;• самостійність відповіді.
“Не зараховано”	<ul style="list-style-type: none">• Невміння аналізувати художній текст або його фрагмент, висвітлюючи діалог культур;• не вміння визначити жанрову природу поданого тексту;• неволодіння відповідними літературознавчими термінами та поняттями;• несамостійність відповіді.

8.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно	90 – 100
Добре	75 – 89
Задовільно	60 – 74
Незадовільно	0 – 59
Зараховано	60 – 100
Не зараховано	0 – 59

Програма навчальної дисципліни. Тематичний план занять

Лекції:

1. Діалог культур у літературі: історія теоретичного осмислення
2. Мультикультуральний аспект літератури постмодернізму
3. Діалог Заходу та Сходу у західноєвропейській літературі: XVIII – XIX ст.

4. Діалог західноєвропейської літератури з культурою Далекого Сходу (чинники формування нових моделей письма): від кінця XIX ст. до сучасності
5. Траскультурність та концепт ідентичності у літературі початку XXI ст.
6. Оновлення романного жанру в варіанті творчості «нових письменників»: гра з традицією, накладання концептів різних культур

Семінарські заняття:

Семінар 1. Мультикультуральний аспект літератури постмодернізму

- Модуси діалогу культур у романному жанрі
- Функціональне значення діалогу культур
- Аналіз художніх текстів у площині діалогу культур

Джерела :

Висоцька, Н. (2009). Концепція мультикультуралізму і питання естетики. *Питання літературознавства*.

Яценко, К. А. (2013). Мультикультуралізм як соціокультурний феномен: основні підходи та трактування. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*, (3), 20-24.

Клименко, Д. (2015). Теоретико–методологічний аналіз феномену мультикультуралізму. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії*, (7), 177-182.

АТРОЩЕНКО, Т. (2018). ПРОБЛЕМА СПІЛКУВАННЯ У МУЛЬТИКУЛЬТУРНОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.

Семінар 2. Поетикальна своєрідність художнього тексту під впливом діалогу культур.

- Поетика хайку, каліграми у західноєвропейському романі
- Мотив медитативного пошуку
- Екфразис
- Діалог літератури та живопису

Джерела :

Рибалкін, С. В. (2018). АРАБСЬКА ПОЕЗІЯ МАГРИБУ ХХ–ХХІ ст.

Кобчінська О. Культурне порубіжжя як топос анімалістичної комедії в новелі Тагара Бен Джеллуна "Дон Кіхот у Танжері" / О. Кобчінська // Сучасні літературознавчі студії. - 2011. - Вип. 8. - С. 456-464

Павленко Ю. Ю. Східна поетика західного роману (на матеріалі А. Барікко "Шовк") / Павленко Ю. Ю. // Українська орієнталістика : [збірник наукових праць]. - 2007-2008. - Вип. 2-3. - С. 228-232.

Павленко, Ю. (2011) Квіти Корану сучасного французького роману (або художнє перепрочитання мусульманства). *Сучасна компаративістика. Випуск 3.*

Павленко Ю. Феніксологія письма про себе героя французького роману / Ю. Павленко // Сучасні літературознавчі студії. - 2011. - Вип. 8. - С. 519-529

ОПРІСНИК, Я. (2020). РОМАН КАДЗУО ІШІГУРО «НЕВТІШНІ»: ПРИНЦИПИ ВЗАЄМОДІЇ ЛІТЕРАТУРИ, КІНЕМАТОГРАФУ ТА МУЗИКИ. *АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК*, 202088.

Семінар 3. Діалог західноєвропейської літератури з культурою Далекого Сходу (чинники формування нових моделей письма): від кінця ХІХ ст. до сучасності

- Фікційна правда та перепрочитання історії у художній літературі початку ХХІ ст. (діалог Сходу та Заходу)
- Письменники Китаю та Японії у західноєвропейській рецепції

Джерела :

Ланова, В. В. (2020). Історична правда та вигадка в романі Кадзуо Ісігуро «Похований велетень». *Південний архів (філологічні науки)*, (81), 98-102.

Силантьєва, В. І., & Андрейчикова, О. А. (2021). ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ РОМАННОЇ ФОРМИ КАДЗУО ІШІГУРО («ЗАЛИШОК ДНЯ», «НЕ ВІДПУСКАЙ МЕНЕ»). *Записки з романо-германської філології*, (1 (46)).

Кушнірова, Т. В. (2020). Мотиви Сходу–Заходу у романі «Не відпускай мене» Кадзуо Ішігуро.

Семінар 4. Транскультурність та концепт ідентичності у літературі початку ХХІ ст.

- Транскультурність : семантичне поле
- Концепт ідентичності у художньому дискурсі : вимір діалогу культур
- Мотив подорожі, переміщення, ностальгії.

Джерела :

Кот, С. Ю. (2018). Транскультурація як альтернативний підхід до вивчення літератури північноамериканських індіанців. *Сучасні літературознавчі студії*, (15), 108-114.

Патюк, А. (2021). Особливості роману з мультикультурним контекстом на прикладі роману Зеді Сміт «Білі зуби». *ОСВІТА І НАУКА*, (1).

Грабович, О., Павлишин, М., Чопик, Р., & Голод, Р. ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКІ ЦІННОСТІ ТА НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ У ПОСТКОЛОНІАЛЬНОМУ РОМАНІ АМІНА МААЛУФА «ВОРОТА ЛЕВАНТУ». *ВЧЕНІ ЗАПИСКИ*, 42020115.

Висоцька, Н. О. (2020). Роль літературних канонів у процесі формування національної ідентичності: історична перспектива.

Павленко Ю. Транскультурний код письма Аміна Маалуфа / Ю. Павленко // *Сучасні літературознавчі студії*. - 2015. - Вип. 12. - С. 414-425. -

Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/SIs_2015_12_39

Семинар 5. Оновлення романного жанру в варіанті творчості «нових письменників»: гра з традицією, накладання концептів різних культур

- Творчість письменників-емігрантів: літературні премії, романи-бестселери
- Інтертекстуальність їхніх творів
- Прочитання вічних сюжетів у вимірі діалогу культур

Джерела :

Павленко, Ю. Ю. (2006). РОМАН КАЗУО ІШИГУРО "КОЛИ МИ БУЛИ СИРОТАМИ" ЯК ВИЯВ АНДРОГЕННОСТІ СУЧАСНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.

Павленко Ю. Ю. Східна поетика західного роману (на матеріалі А. Барікко "Шовк") / Павленко Ю. Ю. // *Українська орієнталістика* : [збірник наукових праць]. - 2007-2008. - Вип. 2-3. - С. 228-232.

Павленко, Ю. (2011) Квіти Корану сучасного французького роману (або художнє перепрочитання мусульманства). *Сучасна компаративістика*. Випуск 3.

№ п/п	№ і назва теми (включно із темами, що винесені на самостійне	Кількість годин							
		Денна форма			Заочна форма				
		Разом	у тому числі			Разом	у тому числі		
			лекції	семінарські / практичні заняття	самостійна робота		лекції	семінарські / практичні	самостійна робота

	опрацювання)						ні заняття	
<i>Модуль 1</i>								
<i>Змістовий модуль 1. «Діалог культур у сучасній літературі»</i>								
1.	Діалог культур у літературі: історія теоретичного осмислення	12	2		10	16	2	14
2.	Мультикультуральний аспект літератури постмодернізму	16	2	4	10	12		12
3.	Діалог Заходу та Сходу у західноєвропейській літературі: XVIII – XIX ст.	14	4		10	12		12
4.	Діалог західноєвр	14	2	2	10	12		12

	опеської літератури з культурою Далекого Сходу (чинники формування нових моделей письма): від кінця XIX ст. до сучасності.								
5.	Траскультурність та концепт ідентичності у літературі початку XXI ст.	18	6	2	10	21	2	2	17
6.	Оновлення романного жанру в варіанті творчості «нових письменників»: гра з традицією,	18	6	2	10	17	2	2	13

накладання концептів різних культур									
Усього годин	90	20	10	60	90	6	4	80	

10. Рекомендована література (у тому числі Інтернет ресурси)

Основна (базова):

1. Мільнер М., Бесьєр Ж., Бланкман Б. та ін. Алхімія слова живого. Фр. Роман 1945 – 2000 рр.: [Навч. посібник для вищ. навч. закл.] – К.: Промінь, 2005.
2. Саїд Е.. Орієнталізм. - Київ: Основи, 2001.
 1. Фесенко В. І. Новітня французька література . – К.: Вид. центр КНЛУ, 2015.
 2. Pour une littérature-monde. – Paris : Gallimard, NRF, 2007. – 237 p.
 3. Maalouf A. Les Identités meurtrières. – Paris: Grasset & Fasquelle, 1998.
 4. Lévi-Strauss Cl. L'origine des, matière de table / Cl. Lévi-Strauss. – 1968. – P. 422-430.
 5. *Сучасні літературні студії*. Вип. 5. Схід на Заході, Захід на Сході: діалог світоглядних та художніх парадигм. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2008.
 6. *Сучасні літературні студії*. Вип. 12. Літературний дискурс: транскультурні виміри. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2015.
 7. Moura J.-M., *Littératures francophones et théorie postcoloniale*, Paris, PUF, (Coll. Écritures francophones), 1999.
https://www.fabula.org/ancienne_acta/cr/145.php
 8. J.-M.-G. Le Clézio et al., *Francophonie. Pour l'amour d'une langue*, 2020. https://www.fabula.org/actualites/j-m-g-le-clezio-et-al-francophonie-pour-l-amour-d-une_96370.php
 9. Красносельська, К. М. (2020). Транскультурність як вектор людського буття: феномен «нової ідентичності» в інтертекстуальних стратегіях сучасного мистецтва.

Додаткова:

1. Захід — Схід: основні тенденції розвитку порівняльного літературознавства : антологія ; заг. ред. Л.В. Грицик. — Донецьк : ЛАНДОН-XXI, 2012. — 376 с.

1. Melzer S. The Arab as a Snapshot in the French Mind : THE GOLDEN DROPLET by Michel Tournier / S. Melzer [Електронний ресурс]. –

Режим доступу: http://articles.latimes.com/1987-12-27/books/bk-31324_1_michel-tournier

2. *Сучасні літературознавчі студії*. Вип. 13. Феномен дому в літературознавчій перспективі. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2016.

3. Леснянська-Доцка, А. (2018). Основні поняття міжкультурного підходу у франкомовному науковому дискурсі. *Молодь і ринок*, (2 (157)).

4. КОБЧІНСЬКА, О. (2022). Літературна франкофонія як транскультурний дискурс: філософський та імагологічний виміри.

Рекомендовані Інтернет ресурси:

<http://www.fabula.org/>

<https://www.erudit.org/>

<http://www.etudes-litteraires.com/>